

2006 YILI İÇİN ÜCRETLİLERDE VERGİ İNDİRİMİ SİSTEMİ (VERGİ İADESİ)

Yahya ARIKAN
İSMMMO Başkanı

1-GİRİŞ :

4842 Sayılı Kanunla Vergi İadesi sisteminde 01/01/2004 tarihinde değişiklik yapılarak yürürlüğe girmiş, ilk uygulaması 2004 yılına ilişkin olarak 2005 yılında yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile özel gider indirimi uygulaması yerine Vergi İndirimi uygulaması getirilmiştir. 2006 yılında toplanan belgelere istinaden 2007 yılında alınacak “Vergi İadesi” uygulamasında sadece iadeye esas olacak dilimler değişmiştir. 2006 yılının başında yapılan işlemlerin aynısı bu yılda yapılacaktır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 121'inci maddesi uyarınca, Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde, mükellefin kendisi, eşi ve çocukları ile ilgili eğitim, sağlık, gıda, giyim ve ikamet edilen konuta ait kira harcamalarının yıllık toplam tutarının;

3.600 Yeni Türk Lirasına kadar % 8'i
7.200 Yeni Türk Lirasının 3.600 Yeni Türk Lirası için % 8'i, aşan kısmı için % 6'sı
7.200 Yeni Türk Lirasından fazlasının, 7.200 Yeni Türk Lirası için % 7'si, aşan kısmı için % 4'ü.

(Yukarıdaki tablo 2005/9826 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2006 yılı harcamalarına uygulanmak üzere belirlenen tarifedir.)

Ücretlinin ertesi yılda ödeyeceği Gelir vergisinden mahsup edilir veya işverenler aracılığı ile kendisine nakden iade edilir.

Şu kadar ki; harcamaların Türkiye'de yapılması, Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınan belgelerle tevsik edilmesi ve bu belgelerin işverene verilmesi şarttır. Mahsup hakkı kazanılan tutarın hesaplanmasında dikkate alınan harcama tutarı, Vergi matrahını geçemez.

2-VERGİ İADESİNDEN KİMLER YARARLANIR?

Vergi iadesi uygulamasından Gelir Vergisi Kanunu'nda ücretli olarak sayılanlar veya bunların eşleri ve çocukları yararlanabilecektir. Kanunun 61'inci maddesinde, bilirkişilere, resmi arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine, her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen para ve menfaatler, sporculara transfer adı veya başka ad altında ödenen ücretler, yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle tasfiye memurlarına bu sıfatları nedeniyle ödenen ücretler, Gelir Vergisi Kanununun uygulamasında ücret olarak sayılacaktır.

Ücretlinin eşinin harcama belgelerinin iade kapsamında kullanılabilmesi için Medeni Kanuna göre aralarında evlilik bağı bulunması gerekir.

Çocuk tabiri ise, 18 yaşını doldurmamış kişileri ifade etmekle beraber, iade uygulamasında ücretli ile birlikte oturan veya ücretli tarafından bakılan kişiler çocuk olarak kabul edilir. Çocuk 18 yaşından büyük olabilir, harcamalarının iade kapsamında kullanılabilmesi için ücretli tarafından bakılıyor olması yeterlidir.

3-ÜCRETLİLERİN VERGİ İADESİNE KONU HARCAMALARI NELERDİR?

Ücretlinin kendisi, eşi ve çocuğu tarafından yapılan özel gider indirimine konu olan harcamalar aşağıda belirtilmiştir.

a) Eğitim Giderleri:

Eğitim ve öğretim kurumları ile anaokulu, kreş ve dersanelere eğitim amacıyla yapılan ödemeler ile sürücü kursu ücretleri, okul servis ücretleri, kitap ve kırtasiye alımları için yapılan harcamalar, vergi indirimi kapsamındadır.

- Üniversiteye hazırlık dersanelerinden alınan faturalar vergi iadesinde kullanılır.
- Kurumlar vergisinden muaf vakıf okullarına (Vakıf Üniversiteleri) yapılan eğitim ödemeleri vergi iadesinde kullanılamaz.
- Devlet üniversitelerine ödenen kayıt harcı ve kitap bedelleri vergi iadesinde kullanılamaz.
- Devlet okullarına yapılan bağışlar da, bu okulların Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefi olmaması ve geçerli belge verememelerinden dolayı vergi iadesinde kullanılamaz.

b) Sağlık Giderleri:

Ücretlilerin yaptığı ilaç masrafı, sağlık malzemesi ve hastane giderleri ile muayene, tahlil, ameliyat, fizik tedavi ve diş protez ücretleri, gözlük ve lens alımları gibi sağlık harcamaları vergi indirimine konu teşkil edecektir.

Ücretlinin yaptığı bu harcamaların bir kısmının işverenlerce karşılanması halinde, ücretlinin kendisinin karşıladığı harcama tutarı vergi indirimine konu olacaktır.

- Kamuya ait hastane ve sağlık kuruluşlarının Gelir ve Kurumlar vergisinden muaf olmaları nedeniyle, bu kuruluşlara yapılan sağlık harcamaları vergi iadesinde kullanılamaz.

c) Gıda Giderleri:

Gıda giderlerinden, her türlü yiyecek ve içecek için yapılan harcamaların anlaşılması gerekir. İçecek giderlerinden sigara, alkollü içkiler ve bira bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Ancak, evlerde beslenen kuş, kedi, köpek gibi hayvanlar ile diğer hayvanların tüketimi için alınan yem, mama ve sair gıda maddelerine dair harcamalar gıda giderleri kapsamına girmeyecek ve vergi indirimine konu teşkil etmeyecektir.

- Otellerde konaklama giderleriyle birlikte yiyecek ve içecek giderlerinin de bulunması halinde, vergi indiriminden yararlanabilmek için, yiyecek ve içecek giderlerinin faturada ayrıca gösterilmesi gerekir. Hatta alkollü içkilerin de içeceklerden ayrılması gerekir.

d) Giyim Giderleri:

Giyim giderlerinden kumaş, hazır elbise, ayakkabı, şapka, iç çamaşırı, çorap, kemer gibi giyime müteallik her türlü malların satın alınması için yapılan harcamalar ile bunlara ilişkin dikim, tamir, onarım gibi harcamaların anlaşılması gerekmektedir.

- Temizlik malzemeleri alımı ve kuru temizleme harcamaları vergi indirimi kapsamına girmez.

e) Kira Giderleri:

İkamet edilen konut için yapılan kira ödemesinin tamamının anlaşılması gerekir. Bu uygulamada, kiranın defaten veya birkaç aylık veya aylık dönemler itibarıyla ödenmesinin önemi bulunmamaktadır. Ancak, kira ödemesinin kapsadığı dönem belgede belirtilecektir.

Kira ödemelerinin nasıl belgelendirileceği sorusu akla gelebilir. Kira ödemelerinin belgelendirilmesi, kira sözleşmenin eklenmesi şartıyla banka dekontlarının ibrazı, bankamatik makbuzlarının ibrazı veya ev sahibinin kirayı tahsil ettiğine dair imzalı bir yazının ibrazı yoluyla da olabilir.

Devlete ait lojmanlarda oturanların kira ödemeleri vergi indiriminde kullanılamaz. Eğer, lojmanın mülkiyeti kurumlar vergisi mükellefi bir kamu kuruluşu ise, bu kuruluşlardan kira karşılığı alınacak faturalar vergi indiriminde kullanılabilir.

4- VERGİ İADESİ BİLDİRİMLERİNİN SON VERİLİŞ TARİHİ NEDİR?

Ücretliler 01 Ocak/31 Aralık- 2006 dönemine ait topladıkları harcama belgelerini en geç 20 Ocak 2007 akşamına kadar vergi indirimine ait bildirim ile birlikte halen çalıştıkları veya en son çalıştıkları işverene vereceklerdir. (20 Ocak 2007 Tarihi Cumartesi gününe rastladığı için belgelerin teslimi 22 Ocak 2007 tarihi mesai sonu olacaktır.)

5- VERGİ İADESİ BİLDİRİMİNDE KULLANILAN FATURA VEYA FİŞLER HANGİ TARİHLERİ TAŞIYABİLİR?

Vergi indiriminden yararlanmak için verilecek belgeler 01 Ocak/31 Aralık- 2006 dönemini kapsamalıdır. Ayrıca, yıl içinde işe giren, işten ayrılan, emekli olan, ücretsiz izne ayrılan kişilere ait harcama belgelerinin çalışılan dönemle sınırlı olmaksızın kabul edilecektir.

6- VERGİ İADESİNE KONU HARCAMALAR NASIL BELGELENDİRİLECEK?

Vergi indirimine konu harcamaların vergi iadesinde kullanılması için Vergi Usul Kanunu'nda belirlenen belgelerle tevsik edilmesi gerekir. Buna göre, vergi indirimine konu harcamalar, Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinden alınacak,

- Fatura,
 - Serbest meslek makbuzu,
 - Perakende satış fişi,
 - Ödeme Kaydedici cihaz fişi (Yazar kasa fişi)
- ile belgelendirilebilir.

7- HANGİ HARCAMALAR VERGİ İADESİNDE KULLANILAMAZ?

Aşağıda belirtilen harcamalar vergi iadesinde kullanılamaz.

- İkamet edilen konuta ait yakacak giderleri (odun, kömür, fueloil, gazyağı, doğalgaz alımı) ile bunların nakliyesi için yapılan giderler,
- Vekalet ücretleri,
- Yolcu ve yük taşıma giderleri,
- Otel, motel ve pansiyonlara ödenen konaklama ücretleri,
- Tiyatro, sinema, konser salonu, plaj, yüzme havuzu giderleri, (eğlence-dinlenme giderleri)
- Ziyinet ve süs eşyaları,
- Temizlik madde ve malzemesi alımları,
- Her türlü kadın ve erkek tuvalet ve itriyat madde ve malzemesi alımları,
- Kozmetik maddelerinin alımları,
- Çiçek alımları,
- Kuaför ve berberlere ödenen ücretler,
- Fotoğraf filmi ve tab ücreti,
- Fotokopi ücreti (eğitim gideri niteliğinde olmayanlar),
- Ampul, floresan ampul ve pil alımları,
- Plak, teyp ve video kaset alımları ile bunların kiralanması karşılığında ödenen ücretler,
- Konutların boya ve badana giderleri ile duvar kağıdı giderleri,
- Elektrik ve su tesisatı için yapılan ödemeler,
- Billuriye, züccaciye,
- Çocuk oyuncakları,
- Havlu, çarşaf, nevresim alımları,
- Plastik eşya alımları,
- Çanta, valiz alımları,
- Tüpgaz giderleri.

8- BİR FİŞİN İÇİNDE BİRDEN FAZLA TÜRDEN HARCAMA VARSA BU NASIL SINIFLANDIRILACAK?

Aynı harcama belgesinde indirimine konu olan birden fazla harcama çeşidinin olması halinde ise, bu belge, vergi indirimine ait zarfın ön yüzündeki harcama cinsinden, miktarı yüksek olan gruba ait harcama belgesi olarak gösterilecektir. Örneğin, harcama belgesinde 15.000 YTL lik gıda harcaması ile, 5.000.YTL lik giyim harcaması varsa, 20.000 YTL nin tamamı gıda harcaması olarak beyan edilecektir.

9- FATURA VEYA FİŞ İÇERİSİNDE GEÇERSİZ BİR HARCAMA VARSA NE YAPILMALI?

Bir harcama belgesinde birden fazla harcama çeşidinin bulunması ve bunların bir kısmının iade kapsamı dışında olması halinde, vergi indirimine konu olmayan harcamalar belge toplamından düşülerek, indirimine konu olacak harcama tutarı tespit edilecektir.

10- HARCAMALARIN VERGİ İADESİNE KONU OLMASI İÇİN ARANAN ŞARTLAR NELERDİR?

Harcamaların vergi iadesine konu olabilmesi için:

- Harcamaların Türkiye'de yapılması ve,
- Harcamaların Gelir ve Kurumlar Vergisine tabi olan mükelleflerden alınan belgelerle tevsik edilmesi şarttır.

Türkiye'de yapılmayan harcamalar vergi indirimine konu olmayacaktır.

Ayrıca, yapılan harcamaların ücretlinin kendisi, eşi ve çocukları tarafından yapılması ve satın alınan mal ve hizmetlerin bunlar tarafından tüketilmesi gerekmektedir. Ücretlinin ücreti ile orantılı ve uygun olmayan veya kendisi eşi ve çocukları tarafından tüketilmeyen mal ve hizmetler vergi indirimine konu teşkil etmeyecektir.

Türkiye'deki harcamaların gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden alınan belgelerle tevsik edilmesi şarttır.

11-BELGESİ İNDİRİM KONUSU YAPILAMAYACAK KURUM VE KURULUŞLAR:

Belgesi indirim konusu yapılamayacak kurum ve kuruluşlar aşağıda açıklanmıştır:

- Vergi indirimine konu olan harcamaların gelir ve kurumlar vergisine tabi olmayan kişi, kurum ve kuruluşlara yapılması halinde bu harcamalar vergi indirimine konu teşkil etmeyecektir.
- Kurumlar Vergisi Kanunu veya kendi Özel Kanunlarında yer alan hükümlerde Kurumlar Vergisi muafiyeti tanınan kurumlardan yapılan harcamalar vergi indirimine konu harcama olarak kabul edilmeyecektir.
- Ordu Yardımlaşma kurumu 205 sayılı Kuruluş Kanununu 35. maddesine göre Kurumlar Vergisinden muaf olduğundan, bu kurum tarafından işletilmekte olan ordu pazarlarından yapılan harcamalar, vergi indirimine konu edilmeyecektir.
- Kurumlar vergisi Kanunu'nda yer alan muafiyeten yararlanan kurumlar ile muafiyet uygulaması öteden beri devam eden eğitim ve sağlık (Vakıf Okulları ve Vakıf Hastaneleri) kurumlarına yapılan harcamalar vergi indirimine konu olacaktır.
- Ücretlinin yurtdışında yaptığı eğitim harcamaları, Türkiye'de yapılmadığı için, vergi indirimine konu olmayacaktır.

- Sağlık Bakanlığı'na ve üniversitelere bağlı hastanelerde yapılan sağlık harcamaları için, bu hastanelerin döner sermayelerine ödenen paralar vergi indirimine konu olmayacaktır.
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların okul aile birliğine veya okul koruma derneğine yapılan bağışlar da vergi indirimine konu harcamalar kapsamına girmemektedir.

12-HARCAMA BELGESİ KİMİN ADINA DÜZENLENMİŞ OLMALIDIR?

Vergi indiriminden ücretleri gerçek usulde vergilendirilen ücretliler ile bunların eş ve çocukları yararlanacaktır. Bu nedenle, ücretlilerin kendileri, eş ve çocukları adına düzenlenen ve yukarıda açıklanan belgeler vergi indirimine konu olacaktır. Eş ve çocuk tabirinden ne anlaşılması gerektiği aşağıda açıklanmıştır.

Eş: Medeni Kanun hükümlerine göre aralarında evlilik bağı kurulmuş olan kadın ve erkekten her biridir.

Çocuk: Ücretli ile birlikte oturan veya ücretli tarafından bakılan çocuklarını kapsar.Çocuğun 18 yaşını doldurmamış olması şartı aranmaz. Evlat edinilenler ile ana ve babasını kaybetmiş torunlardan ücretli ile birlikte oturanların harcamaları da vergi iadesinde kullanılabilir.

13-VERGİ İNDİRİMİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ :

İşverenler, Ocak ayı sonuna kadar düzenleyecekleri vergi indirimine ait bordroda her bir ücretli için hesaplayacakları vergi indirimi tutarını, Şubat ayından itibaren ödeyecekleri ücretlerin gelir vergisinden mahsup edeceklerdir. Mahsup işlemi her bir ücretli için ayrı ayrı yapılacaktır. Bir ücretliye ait mahsup edilecek vergi indirimi, diğer ücretlilerin vergileriyle ilgilendirilmeyecektir.

Bu mahsup işlemi için işverenler, düzenledikleri ücret bordrosunda, "Vergi indiriminden doğan mahsup edilecek gelir vergisi" başlığı altında bir sütun daha açacak ve mahsup ettikleri vergi tutarını bu sütunda göstereceklerdir. Mahsup edilecek vergi indirimi, ücretlinin o aydaki ücretinden kesilen gelir vergisinden fazla olamayacaktır. Aşması halinde ise aşan kısım izleyen aylarda ödenen ücretlerden kesilen gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Ücretler üzerinden hesaplanan vergilerden mahsup edilen vergi indirimi tutarları muhtasar beyannamede mahsuplar arasında gösterilecek ve kalan tevkifat tutarı ödenecektir.

Muhtasar beyannamede vergi indirimi tutarının mahsup edilebilmesi için mutlak suretle ücretlilere ödenmiş olması gerekmektedir. Ücretlilere ödenmeyen tutarların mahsup edilmesi halinde bu tutar işverenlerce muhtasar beyanname üzerinden eksik beyan edilmiş ve ödenmemiş gelir vergisi olarak addolunacaktır.

Muhtasar beyanname veren işverenler, halen çalışmakta olan ücretlileri ile ilgili olarak düzenleyecekleri vergi indirimini bordrosunda, her ücretli için vergi indirim tutarını hesaplayacaklardır. Bu tutar Şubat ayından itibaren ödenecek ücretler üzerinden kesilen gelir vergisinden mahsup edilmek suretiyle ücretlilere ödenecektir.

İşverenler, toplam vergi indiriminin o ayda mahsup edilebilecek olan kısmını muhtasar beyannamenin mahsuplara ilişkin bölümünde göstereceklerdir. Bu işverenler hak kazanılan vergi indirim tutarını Şubat ayından itibaren ödeyecekleri ücretler üzerinden tevkif edeceği vergiden mahsup edecektir. Dolayısıyla, ücretlilere mahsup edilen vergi tutarı kadar ödeme yapmış olacaklardır.

Mahsup işlemi sonunda arta kalan vergi indirim tutarı müteakip aylarda aynı esaslar çerçevesinde indirilmeye devam edilecektir. Söz konusu mahsup işleminin yapılabilmesi için vergi indirim tutarının, işverenlerce en geç o aya ait muhtasar beyannamenin verileceği tarihe kadar ücretlilere ödenmesi gerekir. Vergi indirim tutarı muhtasar beyannamede tevkif suretiyle kesilen vergiler toplamından mahsup edilecek, kalan tutar ilgili vergi dairesine ödenecektir.

Mahsup işleminin çeşitli nedenlerle takvim yılının son ayına kadar yapılamaması halinde kalan tutar, Aralık ayına ait muhtasar beyanname üzerinden mahsup edilecektir. Aralık ayına ait tevkif suretiyle kesilen vergilerin vergi indiriminden doğan ve mahsubu yapılamayan vergi alacağını karşılayamaması halinde, kalan tutar vergi dairelerince gerekli inceleme yapıldıktan sonra işverenler aracılığı ile hak sahiplerine nakden ödenecektir.

*** Üç Aylık Muhtasar beyanname veren mükellefler ; Bu işverenler, Şubat ayından itibaren Vergi indirim uygulamasını dikkate almak suretiyle ücret ödemesinde bulunacaklardır. Vergi indirim tutarları, Ocak-Şubat-Mart aylarına ilişkin Nisan ayında verilecek muhtasar beyannamede mahsup konusu yapılarak indirilmeye başlanacaktır. Muhtasar beyannamede tevkif yoluyla kesilen vergiler toplamı üzerinden vergi indirim tutarı mahsup edilecektir.**

Vergi iadelerini Muhtasar Beyanname üzerinden mahsup etmelerine rağmen, arta kalan iade miktarı bir sonraki muhtasar beyanname verme dönemi beklenilmeksizin hak sahiplerine iade edilecektir. Ancak bu iade de işverenlerin bağlı oldukları Vergi Dairelerince belgelerin ve iade edilecek tutarların doğruluğu incelendikten sonra ücretlilere iade edilecektir.

(Üç Aylık Muhtasar Beyanname Veren Mükellefler için 255 Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde açıklık bulunmadığından halen yürürlükte bulunan, 08/12/1994 Tarih ve 22135 Numaralı Resmi Gazetede yayımlanan 178 Seri No lu Gelir Vergisi Genel Tebliğin E ve D-2 Bölümü hükümlerine göre işlem yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Vergi İdaresi'nin uygulaması da bu yöndedir.)

14- YIL İÇİNDE İŞ DEĞİŞTİRENLER VERGİ İADELERİNİ NASIL ALACAK?

Bir işveren nezdinde ücretli olarak çalışmakta iken, bu işvereninden ayrılarak başka bir işveren nezdinde çalışan ücretliler, işveren değiştirdiği takvim yılına ait vergi indirimine ait bildirim, en son çalıştığı işverene verecektir.

Ancak, bu ücretliler, daha önce çalıştığı işyerinde kendilerine ödenen ücretlerin vergi matrahını, bu matrahtan kesilen gelir vergisini ve bu vergilerin ilgili vergi dairesine yatırılmış olduğunu gösterir bir belgeyi alarak, bu belgeyi de en son çalıştığı işverene ibraz etmek zorundadır. En son çalıştığı işveren, bu belgeleri de dikkate alarak, işlem yapacaktır.

15- VERGİ İNDİRİMİNE AİT BİLDİRİM VERİLMEYEN ÖNCE İŞİ BIRAKAN MÜKELLEFİN YANINDA ÇALIŞMIŞ OLAN ÜCRETİLERDE VERGİ İNDİRİMİ UYGULAMASI :

Çalıştığı işverenin mükellefiyetinin sona ermesi ve tekrar ücretli olarak çalışmaması nedeniyle işverenleri aracılığıyla vergi indiriminden yararlanamayan ücretliler, “Ücretlilerde Vergi İndirimine Ait Bildirimi 20 Ocak tarihine kadar eski işverenin muhtasar gelir vergisi beyannamesi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine vereceklerdir.

Vergi bildirimini verildiği vergi dairesi; ücretlinin ilgili yılda o işyerinde çalışıp çalışmadığı, çalıştığı döneme ilişkin ücretlerinin vergi matrahı, bu ücretler üzerinden kesilen vergilerin muhtasar beyanname ile beyan edilip tahakkuk ettirildiği, vergi indirimine konu harcamaların vergi indirim konusu girip girmediği, belgelerin geçerli belge olup olmadığı hususlarında yapacağı inceleme sonucunda vergi indirimi tutarını hesaplayacak ve Mart ayı sonuna kadar ücretliye nakden iade edecektir.

Tasfiye haline girmiş olan kurumlarda vergi indirim ile ilgili işlemler tasfiye memurlarınca yerine getirilecektir.

16- VERGİ İNDİRİMİNE AİT BİLDİRİM VERİLDİKTEN SONRA İŞİ BIRAKAN MÜKELLEFİN YANINDA ÇALIŞMIŞ OLAN ÜCRETİLERDE VERGİ İNDİRİMİ UYGULAMASI :

Vergi indirimine ait bildirim işverene verilmesinden sonra işverenin işi bırakması ve ücretlinin başka bir işveren nezdinde çalışmaması durumunda, mahsup edilmemiş vergi indirimi tutarı, işverenin muhtasar beyanname yönünden bağlı olduğu vergi dairesi tarafından, ücretlinin ilgili yılda o işyerinde çalışıp çalışmadığı, çalıştığı döneme ilişkin ücretlerinin vergi matrahı, bu ücretler üzerinden kesilen vergilerin muhtasar beyanname ile beyan edilip tahakkuk ettirildiği, vergi indirimine konu harcamaların vergi indirimi konusu girip girmediği, belgelerin geçerli belge olup olmadığı ile vergi indirimi tutarının doğru hesaplanıp hesaplanmadığı hususlarında yapacağı inceleme sonucunda ücretliye nakden iade edilecektir.

Ücretlinin başka bir işveren nezdinde çalışmaya başlaması halinde, vergi indirimi 13. üncü bölümdeki açıklamalara göre yapılacaktır.

Ancak, yeni işveren ücretlinin eski işverenden getirmiş olduğu yazının bir örneğini eski işverenin muhtasar beyanname yönünden bağlı olduğu vergi dairesine bir yazı ekinde gönderecektir. Ücretlinin eski işverenden alması gereken yazıyı temin edememesi halinde, mahsup edilemeyen vergi indirimi tutarı yukarıda belirtilen hususlarda yapılacak inceleme sonucuna göre ücretliye Vergi Dairesi’nce nakden iade edilecektir.

17- AYNI ZAMANDA BİRDEN FAZLA İŞVERENDEN ÜCRET ALANLARIN DURUMU:

Ücretlilerin aynı zamanda birden fazla işverenden ücret alması halinde her bir işverene vergi indirimine ait bildirim vermesi mümkün bulunmaktadır. Her bir işveren kendi ödediği ücretlerin vergi matrahlarına, göre vergi indirimi uygulayacaktır.

18-EMEKLİLİK NEDENİYLE VEYA BAŞKA NEDENLE İŞTEN AYRILAN VEYA ÖLEN ÜCRETLİLERİN VERGİ İADESİ :

Emeklilik nedeniyle veya herhangi bir nedenle işinden ayrılan ücretliler, biriktirdikleri vergi indirimine konu olan harcama belgelerini, yukarıda açıklanan esaslar ve süreler dahilinde işverene bildireceklerdir. Ölüm nedeniyle işten ayrılan ücretlilerin varislerinden bir tanesi (kendisi ve diğer varisler adına) yine yukarıda açıklanan şekilde harcama belgelerini murisin işverenine ibraz edebilecektir.

İşverenlerden genel bütçeye dahil olan daireler, vergi indirimi bordrosuna dahil ettirdikleri bu ücretliler için ayrıca hazırlayacakları tahakkuk müzekkeresi ve verile emrine dayanılarak, Şubat ayı içinde emeklilerine veya ölenlerin kanuni varislerine nakten ödeyeceklerdir.

Muhtasar beyanname veren kamu kurum ve kuruluşları ile diğer işverenler yanında çalışmakta iken yıl içinde emekli olan, işten ayrılan ve ölenlerin vergi indiriminden doğan gelir vergisi farkı, Ocak ayına ait olup, 20 Şubat akşamına kadar muhtasar beyanname ile beyan edilen tevkif suretiyle kesilen vergilerden mahsup edilecektir.

Bu mahsuba rağmen arta kalan vergi indiriminden doğan vergi farkının bulunması halinde bu fark, muhtasar beyanname veren işverene, vergi dairelerince nakten iade edilecektir. Bu iade vergi inceleme raporuna dayanılarak yapılacaktır.

Mahsup edilen vergi tutarı ile vergi dairelerince yapılan iadelerin işverenlerce 20 Şubat akşamına kadar hak sahiplerine nakten ödenmesi zorunludur. Ancak, iadenin vergi dairesinden bu tarihten sonra alınması halinde, vergi farkı, hak sahiplerine alındığı tarihten itibaren 3 gün içinde ödenecektir.

19-GEÇERSİZ FİŞ VEYA FATURA VERİLMESİ HALİNDE UYGULANACAK CEZAI YAPTIRIMLAR:

İşverenler, yanlarında çalıştırdıkları ücretlilerin ücretlerinden tevkif ettikleri vergilerin doğru olarak beyan edilip ödenmesinden sorumludurlar.

Bu nedenle işverenler, tevkif suretiyle kesilen vergilerin eksik beyanı dolayısıyla yapılan ikmalen veya re'sen tarhiyatlarda vergi aşlı ile buna ilişkin cezalardan sorumludur. Bu çerçevede işverenler, vergi indirimi dolayısıyla tevkif suretiyle kesilen vergilerin eksik beyanından da sorumludurlar.

Ancak, ücretlilerin sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullandıklarının sabit olması halinde, işverenlerin bu belgelere dayanarak eksik ödedikleri gelir vergisi için adlarına ikmalen veya re'sen tarh edilen vergi aşlı, ceza ve gecikme faizini, genel hükümler çerçevesinde ücretlilere yansıtılabilecektir.

Ücretlilerin, Sahte fiş veya fatura kullandıkları tespit edilmesi halinde, 213 Sayılı VUK 359/a. Maddesine göre “Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge” kullanma suçundan dolayı haklarında Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusu yapılacaktır. Suçların sabit olması halinde 6 Aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

Ücretlilerin ücretlerinden kesilen gelir vergisinden mahsup edilen vergi indiriminin, mahsup işleminin yapıldığı muhtasar beyannamenin verileceği tarihe kadar ücretliye nakden ödenmesi gerekir. Aksi takdirde, ücretliye nakden ödenmeyen vergi indirimi, işverenler tarafından haksız yere yapılan bir mahsup işlemi niteliği taşıyacak ve tevkif suretiyle kesilen verginin bu tutar kadar olan kısmı, muhtasar beyanname ile eksik beyan edilmiş olacaktır.

Bu nedenle, yukarıda belirtilen tarihe kadar ücretliye nakden ödenmeyen vergi indirimi o ayda eksik beyan edilmiş vergi tevkifatı olarak kabul edilerek, bu vergiler için de işverenler hakkında cezalı tarhiyat işlemi yapılacaktır.

20-VERGİ İNDİRİMİ TABLOSU

VERGİ İNDİRİMİ TUTARININ HESAPLANMASI

Vergi indirimi, ücretlinin bir önceki yıla ait yıllık toplam vergi matrahı tutarını aşmamak üzere, uygulama kapsamındaki harcama tutarının;

3.600 Yeni Türk Lirasına kadar % 8'i
7.200 Yeni Türk Lirasının 3.600 Yeni Türk Lirası için % 8'i, aşan kısmı için % 6'sı
7.200 Yeni Türk Lirasından fazlasının, 7.200 Yeni Türk Lirası için % 7'si, aşan kısmı için % 4'ü. oranı uygulanmak suretiyle hesaplanacaktır.

Örneğin, 2006 yılı içinde elde ettiği ücret Gelirinin Vergi matrahı (12.000 YTL) olan ve ücret matrahının tamamı kadar vergi indirimi uygulaması kapsamında harcama yapmış bir ücretlinin hak kazanacağı vergi indirimi tutarı aşağıda gösterildiği üzere 696 YTL olacaktır.

İlk	3.600 YTL	X	% 8	288 YTL
İkinci	3.600 YTL	X	% 6	216 YTL
Kalan	4.800YTL için	X	% 4	<u>192 YTL</u>
Toplam (İade alınacak miktar)				696 YTL

Veya

İlk	7.200 YTL	X	% 7	504 YTL
Kalan	4.800 YTL için	X	% 4	<u>192 YTL</u>
Toplam (İade alınacak miktar)				696 YTL

2006 YILI İÇİN VERGİ İNDİRİMİ HESAPLAMA ÖRNEK TABLOSU

2006/Aylık Net Ücret	2006 Kümülatif Vergi Matrahı YTL	Toplanabilecek Belge Tutarı YTL	İşleme Tabi Matrah YTL	2007 yılında alınacak Vergi İadesi Tutarı YTL
Asgari Ücret 380,46 YTL	5,416.20	5,416.20	5,416.20	396,97
500 YTL	7,125.37	7,125.37	7,125.37	499,52
750 YTL	10,908.75	10,908.75	10,908.75	652,35
1,000 YTL	14,692.13	14,692.13	14,692.13	803,69
1,250 YTL	18,521.56	18,521.56	18,521.56	956,86
1,500 YTL	22,671.27	22,671.27	22,671.27	1.122,85
1,750, YTL	26,820.99	26,820.99	26,820.99	1.288,84
2,000 YTL	30,970.70	30,970.70	30,970.70	1.454,83
2,250 YTL	35,119.05	35,119.05	35,119.05	1.620,76
2,500 YTL	39,264.19	39,264.19	39,264.19	1.786,57
3,000 YTL	48,489.55	48,489.55	48,489.55	2.128,25
3,500 YTL	57,806.33	57,806.33	57,806.33	2.528,25
4,000 YTL	67,123.10	67,123.10	67,123.10	2.900,92
5,000 YTL	85,756.64	85,756.64	85,756.64	3.646,27

(Bu tablo SSK'na Prim ödeyen çalışanlara göre düzenlenmiştir. Emekli Sandığına Prim ödeyenler için geçerli değildir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre veya Kamu çalışanlarına uygulanan diğer Kanunlara göre bazı tazminat ve ödemeler Gelir Vergisi istisnası kapsamında olduğu için Vergi iadesine esas matrahlar değişken olmaktadır.)

2005/2006 YILLARI KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

Aylık Net Ücret	2005 Kümülatif Vergi Matrahı YTL	2005 Yılında Alınan Vergi İadesi Tutarı YTL	2006 Kümülatif Vergi Matrahı YTL	2006 Yılı İçin 2007'da Alınacak Vergi İadesi Tutarı YTL	2005/2006 Artış Oranı %
Asgari Ücret 380,46 YTL	4.984	365	5,416.20	396,97	% 8,7
500 YTL	7.150	484	7,125.37	499,52	% 3,2
750 YTL	10,934	635	10,908.75	652,35	% 2,7
1,000 YTL	14,717	787	14,692.13	803,69	% 2,1
1,250 YTL	18.756	948	18,521.56	956,86	% 0,9
1,500 YTL	22.774	1.109	22,671.27	1.122,85	% 0,1
1,750, YTL	26.810	1.270	26,820.99	1.288,84	% 1,5
2,000 YTL	30.911	1.434	30,970.70	1.454,83	% 1,5
2,250 YTL	35.236	1.608	35,119.05	1.620,76	% 0,8

2,500 YTL	39.559	1.780	39,264.19	1.786,57	% 0.4
3,000 YTL	48.205	2.126	48,489.55	2.128,25	% 0.1
3,500 YTL	56.850	2.472	57,806.33	2.528,25	% 2,2
4,000 YTL	65.496	2.818	67,123.10	2.900,92	% 2.9
5,000 YTL	83.158	3.524	85,756.64	3.646,27	% 3.5

21- DEĞERLENDİRME

1-Maliye Bakanlığı'nda üzerinde çalışılan Vergi Kanunu taslağına göre, İşçi ve memura "Özel gider indirimi" adıyla verilen Vergi iadesi kaldırılırken, yerine daha önceki yıllarda "Özel indirim" adıyla uygulanan "Asgari geçim indirimi" getirilmek istenmektedir.

Asgari geçim indirimi de, brüt asgari ücretin yarısı kadar olacağı, bütün ücretlerin, brüt asgari ücretin yarısı kadarki bölümünden vergi alınmayacağı ifade edilmektedir.

Bu uygulama ile ücretlilerin Vergi matrahından, "Asgari geçim indirimi" adı altında bir indirim yapıldıktan sonra, gelir vergisi hesaplanacak.

Ancak, Vergi iadesi kaldırılırken bunun yerine "Asgari geçim indirimi" getirilmesi, özellikle işçiler için çözüm değil. Nedenine gelince; 100 işletmeden 90'nında, işveren işçi ile "net ücret" tutarı üzerinden anlaşır. Vergi ve primleri de işveren üstlenir. Böyle olunca, en az geçim indirimi ile sağlanacak vergi indirimi avantajı, işçiden çok işvereni memnun eder.

2-Mevcut sistem ile uygulanmakta olan sistemde Yüksek gelir elde eden çalışanların kaybı olacaktır. Ülkemizde "NET ÜCRET" kavramına göre çalışıldığı için Çalışanların % 90 'ı bu sistemden yararlanamayacaktır. İşverenlere örtülü Vergi avantajı sağlanmaktadır.

3-1984 Yılından beri eksiklikleri de olsa başarı ile uygulanan "Ücretlilere Vergi İadesi" kaldırılmamalıdır. Önce emeklilerin aldığı "Vergi iadesi" kaldırıldı. Şimdi de ücretlilerin aldığı vergi iadesi kaldırılmak isteniyor. Türkiye ekonomisinin en önemli sorunlarının başında "kayıt dışılık" geliyor. Kayıt dışılığın önlenmesi için, yapılması gerekenlerden biri de belge düzeninin oturtulmasıdır. Vergi iadesi, alış-verişlerde ve hizmetlerde, belge istenmesinin, önemli bir nedenidir.

4-Vergi uygulamalarında oto kontrol sistemleri kaldırıldığı için çalışanlar aile bireyleri ile, belge toplamanın yanı sıra gönüllü denetim elemanlığı görevini de yürütmektedir. Sistemden vazgeçilmesi riskli ve yanlıştır. Bunun yerine çalışanların tüm harcamalarının iade kapsamına alınarak 3 ayda bir vergi indiriminden yararlanma sistemi getirilmelidir.

KAYNAKLAR:

- 1- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 2- 176 Seri Numaralı GVK GT 18.05.1994/21938 Resmi Gazete
- 3- 178 Seri Numaralı GVK GT 08.12.1994/22135 Resmi Gazete
- 4- 255 Seri Numaralı GVK GT 24.12.2004/25680 Resmi Gazete

İSMAİL MİMO